

előadásairól szóló összegzését, illetve B. R. ZAGÓRSKINAK az Oránban rendezett, algériai hely- és személyneveket tárgyaló konferenciabeszámolóját tartalmazza.

LENGYEL BOGLÁRKA
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar

Acta Onomastica 54. (2013)

Főszerkesztő: MILAN HARVALÍK. Ústav pro jazyk český AV ČR, Praha. 376 lap

1. Tanulmányok. A cseh névtani folyóirat 54. évfolyama összesen 24, a névtan különféle területeit érintő tanulmányt tartalmaz. A csehül (13), szlovákul (3), lengyelül (2), szerbül (2) és németül (1) közölt cikkek mindegyikét angol, az angol nyelvű (4) cikkeket pedig cseh nyelvű összefoglaló előzi meg.

Helynévi témájú tanulmányok. L. CITKO a lengyelországi Podlasie vajdaság *lado*, illetve *lid(z)mo* töből létrejött mikrotoponimáinak kialakulását, elterjedését és jelentéstani összefüggéseit vizsgálja (43–52). J. DAVID a II. világháborút követően, a szocializmus idején épített városok és lakótelepek utcan neveivel, valamint azoknak a rendszerváltás utáni átnevezésével foglalkozik, a helyneveket mint a helyi identitás alakítóit, illetve a kulturális örökség részeit határozva meg (53–60). Z. GELNAROVÁ és M. GELNAR különféle történeti forrásokban, térképeken és a régió irodalmában előforduló helynevek, valamint szinkron helynévgyűjtés alapján kutatja azoknak az üvegyártó helyeknek a nyomát, amelyek egykori létezését nem tartja számon a jelenkori regionális történelem (61–79). GYÖRFFY ERZSÉBET angol nyelvű cikke a szleng helynevek névrendszertani helyére világít rá Hajdúszoboszló szlengbeli neveinek keletkezési körülményeit, a névadási aktusokat vizsgálva (80–86). M. KNAPPOVÁ az 1998–2011 között létrejött, személynévi eredetű prágai közterületnevek motivációiról és funkcióiról számol be (123–133). M. KOJETINOVÁ a toponimákat mint emlékhelyeket mutatja be néhány prágai közterületnév példáján (145–150). J. KRŠKO a társadalmi helyzetnek a helynévhasználatban való tükröződését vizsgálja. Véleménye szerint az egyén helynévregisztere azon csoportok helynévregisztereiből áll össze, amelyeknek tagja, és egyúttal információkat hordoz az egyén szociális jellemzőiről, életkoráról, foglalkozásáról és érdeklődési köréről (151–169). J. PANÁČEK a *Česká Lípa* helysénév kialakulásának történetét tárja fel (217–227). V. POLOMAC Belgrád személynévi eredetű utcan neveinek legfontosabb strukturális és szemantikai jellemzőit elemzi (228–242). P. ROŽMBERSKÝ a csupán egy 17. századi anyakönyvben lejegyzett, *Římův Újezd* nevű falut azonosítja a mai *Vodní Újezd* településsel az anyakönyv bejegyzései alapján (243–246).

Személynévi témájú tanulmányok. I. BAREŠOVÁ a japán egyénnevek grafikus és fonetikus formájának, morfológiai szerkezetének és jelentésének változásait vizsgálja a Meidzsi-kortól, tehát a 19. század második felétől napjainkig (15–42). Z. HLUBINKOVÁ tanulmánya azokat a cseh nyelvjárási beszélők által használt nem hivatalos személyneveket dolgozza fel, amelyeket a cseh nyelvatlaszhoz végzett gyűjtés során rögzítettek (87–90). M. KAZÍK első tanulmánya a nyugat-szlovákiai Paprad nem hivatalos személyneveiben

található közsői elemek szerepével foglalkozik (101–107), a második pedig a Pest megyei Dabas többségében szlovákok által lakott *Sári* nevű városrészében élők bérmaneveit tárgyalja (108–122). M. KVÍČALOVÁ cseh középiskolás diákoknak a saját családnevükből vagy keresztnévükből képzett ragadvány- és beceneveit elemzi (170–177). J. LIPOWSKI sziléziai megkülönböztető- és családneveket, azok szerkezetét és változását vizsgálja a 17. század vége és a 19. század vége közötti anyakönyvek alapján (178–193). E. MAJEVSKA német protestánsok férfinameinek jellemzőit tárgyalja a brunswiki Szent Katalin-templom anyakönyvei alapján (194–205). I. VALENTOVÁ a szlovák nyelvterület női családnévformáinak fejlődéstörténetét mutatja be (272–292).

Írói névadással foglalkozó tanulmányok. R. ADAM a cseh realista író, Karel Václav Rais novelláinak személy- és helyneveit vizsgálva megállapítja, hogy a szerző valós, illetve a régióra jellemző neveket választ szereplői és helyszínei számára (7–14). A. KALASHNIKOV tanulmánya az orosz Szaltikov-Scsedrin Egy város története című regényének, valamint egy Cooper-regény névvilágát, a szereplők nevének típusait, valamint azoknak az angolra, illetve oroszra történő fordítás során létrejövő megfelelőit hasonlítja össze (91–100). M. KOJETINOVÁ a Jára Cimrman Színház számára írt 15 színműben előforduló személyneveket, elsősorban a német családneveket elemzi. Felhívja a figyelmet az írói névadás funkcióira, illetve a cseh és a német nacionalizmussal összefüggő sztereotípiákra (134–144). Z. SUCHÁ és J. DAVID a cseh televíziós sorozatok karaktereinek neveit csoportosítja. A szereplők személyneveinek elemzése során összefüggést mutat ki a műfaj, a karakter és a személynév között (246–256).

Egyéb névfajtákkal foglalkozó tanulmányok. A. E. MIHALI a máramarosi ukrán közösség identitásának aspektusait vizsgálja a román közszféra neveiben (205–216). S. TOMASIK lengyel gyógyszerek márkanevei körében végez kutatást, a nevek felépítésének leírásán túl a névadási motivációval is foglalkozik (256–271).

Szakedolgozatok és szemináriumi dolgozatok. A. NÁHLÍKOVÁ dolgozata a csehországi Ústí nad Orlicí járásban 1960–1975, illetve 2000–2012 között született gyerekek esetében vizsgálja a szülők névadási indítékait (293–305).

2. A Szemle rovatban (306–330) nyolc névtani vonatkozású munka ismertetése található. Az első beszámoló egy ukrán névtani terminológiai szótárt, a második és a harmadik egy-egy, a lengyelországi Opole város, illetve a Sziléziai vajdaság helyneveivel foglalkozó monográfiát mutat be. A következőkben két cseh névtani ismeretterjesztő kötetten kívül olvashatunk a Duden családnévszótáráról, illetve a csehországi személynevek 1000–2010 közötti változását vizsgáló monográfiáról. Végezetül pedig a Kiszuca, a Vág felső folyása és a Dudvág vízgyűjtő területének vízneveivel foglalkozó szlovák nyelvű köteteken kívül a legfrissebb bolgár névtani publikációk bemutatására is sor kerül.

A **Krónika** a 2013-ban elhunyt Naděžda Bayerováról emlékezik meg, illetve Libuše Olivová-Nezbedovát köszönti 75. születésnapján (331–336).

A **Hírek és széljegyzetek** című rovatot a külföldi névtani kiadványok szemléje nyitja (337–429). A nem indoeurópai névtannal foglalkozó pontban a Névtani Értesítő 33. évfolyamát ismertetik. A *Namenkundliche Informationen* 2010-ben megjelent számainak ismertetőjében találkozhatunk GYÖRFFY ERZSÉBET, a *Вопросы Ономастики* 2012. évi számairól készült beszámolóban pedig SZÉKELY GÁBOR publikációinak említésével. A továbbiakban találhatunk még egy felhívást a Volga-vidék névtanával foglalkozó konferenciára,

valamint Csehország földrajzi témájú publikációinak online bibliográfiájáról, a Geobibline adatbázisról is olvashatunk. A folyóiratot ezúttal is a szokásos függelékek (szerzői tájékoztató, beérkezett kiadványok listája stb.) zárják.

PEŤOVSKÁ FLÓRA
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar

Вопросы Ономастики 14–15. (2013)

Főszerkesztő: ELENA BEREZOVICS. Uráli Állami Egyetem, Jekatyerinburg.
14. 200 lap, 15. 254 lap

1. Az orosz Voproszű Onomasztiki 2013. évi két számát külön-külön, rovatok szerint mutatom be a következőkben.

2. A 14. szám

Tanulmányok. A rovat öt írása közül három helynevekkal, egy személynevekkal, egy pedig írói névadással foglalkozik. V. L. VASZILJEV Novgorod, Pszkov és Toropcec térségében található folyók és tavak neveit elemzi szerkezetük és alkotás módjuk szerint, valamint rendszertani, jelentéstani, etimológiai és nyelvi-etnikai szempontból, egy szláv, egy balti és egy finnugor nyelvi réteget különítve el bennük (7–30). D. V. KUZMIN a Finn-Karélia helyneveire gyakorolt nyelvi hatásokat vizsgálja (31–40). A szerző a karjalai nyelvjárást olyan fonetikai, morfofonetikai és lexikai jegyeit mutatja ki e nevekben, melyek finn nyelvi kontaktushatással alakultak ki. E területre ugyanis, mely jelenleg az Oroszországhoz tartozó Karéliei Köztársaság ladoga-karéliei részének északi felén található, már a 16. században megkezdődött a finnek betelepülése. M. V. AHMETOVA nagyjából kétszáz olyan informális oroszországi városnevet elemez, amelyeket más helynevek motiváltak; ilyen például a *Joskar-Ola* helyett a *Yorkshire Ola* (41–57). Megfigyelései szerint a két név összekapcsolását motiválhatja egyrészt a nevek alaki hasonlósága, másrészt a két település közti vélt vagy valós hasonlóság. O. D. SZURIKOVA olyan orosz és ukrán ragadvány- és családneveket vizsgál, amelyeket testrésznevekből hoztak létre a magyar fosztóképzővel rokonítható *Bez-* előtaggal, valamilyen testi fogyatékosagra utalva (pl. 'Ujjatlan', 'Fogatlan'; 58–78). A szerző kimutatja az e csoporton belül leggyakoribb töveket, majd feltárja e névalkotási mód produktívitasának nyelvi és nyelven kívüli okait is. K. I. BARANOVA írói névadással kapcsolatos munkájának témája, hogy Tatyjana Tolsztaja egy novellájában a fő karakter, Zója neve hogyan járul hozzá a cselekmény előmozdításához és a karakter megformálásához.

Közlemények. A rovat egyetlen cikkében (88–104) JU. A. KACSALKOVA Jekatyerinburg szinkron hivatalos belterületi helyneveit osztályozza a motiváció szempontjából.

A névtudomány külföldi műhelyeiből. A rovatban két írást olvashatunk. Az első E. EICHLER 2008-as német nyelvű beszámolójának orosz fordítása, mely a szláv névtani atlasz céljait, módszereit, problémáit és előzményeit összegzi (105–111). A másik V. V.